

De Caert; versie 1684

1 Rond 17 januari, de zondag waarop de patroon van de parochie wordt gevierd, dienen alle gildenbroeders met hun partners de dienst in de kerk bij te wonen om te bidden voor de zielen van de afgestorven leden .

2 Bij het overlijden van een broeder of zuster zullen alle leden bij het sterfhuis verschijnen of althans bij het kerkhof, en vandaar het lijk volgen naar de kerk, de dienst bijwonen om de overledene te gedenken .

3 Tot onderhoud van de vriendschap en de onderlinge band zal ieder jaar een vergadering met een maaltijd worden gehouden op Drievuldigheidszondag, ook wel genoemd de eerste zondag na Pinksteren. Alle broeders en zusters dienen dan tegenwoordig te zijn. De afwezigen moeten toch betalen tenzij hij een goede reden kan opgeven.

4 Tijden deze bijeenkomst zal ieder zich naar behoren gedragen “in eerbaarheid, seedbaerheit, manierlickheyt, soberheyt ende rechtsverdicheyt “zoals het goede christenen betaamt en zich onthouden van godslastering, vloeken, zweren, blameren van zijn naasten, tergen, kwaadwensen, duivelen en donderen, muerij, kijverij, vechten, onkuisheden, oneerlijkheid, onbeschofte “clap “ en gezang en van alle ergernis en schandaal .

5 Bij het tafelen zijn de ereplaatsen voor de koning en de koningin, de dekens en de gildenmeesters met hun partners terwijl voor de rest geen onderscheid dient te worden gemaakt. Een eventueel meegebracht kind moet betalen als een volwassene, “tenwaere een suygent kint “, opdat de waard geen schade zal lijden.

6 Aangezien het kaart-en dobbelspel een broedplaats is van onheil, twist, zweren, vloeken, schelden en blameren en alleen dient tot tijd verknoeien en geldverlies tot ergernis en droefheid van de gildeszusters, wordt dit tijdens de vergadering, zowel binnen als buitenshuis, absoluut verboden op boete van een verbeurdverklaring van de winst ten profijten van de broederschap. Als recreatie en niet om prijzen mogen spelen worden beoefend.

7 Wanneer iemand tijdens de vergadering last van “den geur des toebacks “ krijgt dient de roker onverwijld naar buiten te gaan of zich te verwijderen naar een apart vertrek. Het pruimen of “toeback kaauwen “is vanwege zijn kwalijke gevolgen helemaal verboden.

8 Bij de vergadering zal men niemand van buiten de broederschap ter maaltijd of drinken noden, of met bier langs de straten lopen om te schenken, op boete van een half ton bier voor de broederschap. Het wisselen van een paar dronken met een buitenstaander is echter binnenshuis onder toezien oog van deken en gildenmeesters geoorloofd.

9 Het bestuur zal bestaan uit twee blijvende dekens, door de meeste stemmen gekozen uit de bekwaamste van de broeders; idem uit twee gildenmeesters, waarvan er een ieder jaar onder het doen van rekening en verantwoording op de teerdag van de broederschap zal aftreden. Door meerderheid van stemmen zal dan een ander worden aangesteld.

10 Deken en gildenmeesters zullen besluiten nemen en ordonnanties uitvaardigen tot profijt, welvaart en eer van de broederschap en tevens kwesties en geschillen oplossen. Op boete van een ton bier dient een ieder zich bij hun uitspraak neer te leggen en de weerspannige zal als een oproerige geest uit de broederschap worden geworpen.

11 Op zondag na Pinksteren dient het bestuur voor de hele broederschap de maaltijd en het bier te doen bereiden in een herberg of elders. Ieder lid moet op deze manier zijn maaltijd promptelijk bij de gildenmeester voldoen.

12 De gildenmeesters zullen nauwkeurig jaarlijks rekening houden van de inkomsten, zoals renten en boeten.

13 Tevens moeten zij letten op alle overtredingen, delicten en absenties, hier aantekening van houden en de overtredingen direct afrekenen. Bij weigering zal de nalatige onverwijld door de gildebode worden aangeslagen, opdat het feit niet in het vergeetboek zal raken.

14 De gildenmeesters dienen tijdig de jaarlijkse kerkdienst voor het gilde bij de pastoor te regelen en hem voor de maaltijd uit nodigen. Zij moeten er ook voor zorgen, dat bij dit jaargetijde in de kerk 13 waskaarsen worden ontstoken als “gelucht “voor de broederschap. Deze dienen tevens te branden bij de begrafenis van een broeder of zuster. De kaarsen zullen op de kosten van de broederschap worden gemaakt.

15 De gildenmeesters moeten de reden van absentie nagaan en hier aantekening van houden. De nieuwe aangenomen leden moeten zij het gilde reglement voor lezen of zelf laten lezen, opdat zij weten waaraan zij zich te houden hebben. Tevens dienen zij zo nodig de dragers voor een begrafenis van een gestorven broeder of zuster aan te wijzen.

16 Als de pastoor lid van de broederschap wil worden, moet hij zichzelf inschrijven. Hij zal als prefect worden gerespecteerd. Van zijn absentie behoeft hij geen rekenschap af te leggen, daar het niet aangaat na te gaan wat een geestelijke precies doet.

17 De gildebode, aangesteld door de dekens, gildenmeesters en de koning, zal daags tevoren bij alle broeders en zusters aanzegging doen van de kerkgang of een begrafenis. Hij moet zijn hellebaard voor de stoet van de “schutterij “uitdragen en op bevel van de gildenmeesters de breuken en schulden invorderen. Bij het nakomen van zijn taak heeft hij met zijn vrouw op alle vergaderingen vrije kost en tering.

18 De gewoonte om op zondag na Pinksteren ieder jaar de vogel te schieten zal worden gehandhaafd, tenzij dekens en gildenmeesters vanwege zware tijden anders zullen gelasten. Dan zullen alle broeders zich in onbeschonken staat, vervoegen ten huize waar de maaltijd zal worden gehouden, vandaar in goede orde naar de schutroede of schutsboom marcheren, voorafgegaan door de tamboeren de gildebode met zijn hellebaard, vervolgens de dekens, de gildenmeesters en voorts alle broeders twee aan twee. Ieder een spieslengte van elkaar met de vaandrig in hun midden, genoeg plaats hebbend voor het zwaaien van het vendel.

19 Als de vogel is afgeschoten keert men ordelijk terug naar het gildehuis. Gaat echter de nieuwe koning voorop in het midden, vlak achter de gildebode.

20 De burgemeester zal voor deze gilde dag worden uitgenodigd en hij of zijn afgevaardigde mag het eerste schot op de vogel lossen. Vervolgens schiet de pastoor, als hij tenminste lid van de broederschap is, daarna de koning van het vorige jaar, dan de dekens en de gildemeesters en verder alle broeders eenmaal, enzovoort totdat iemand de koning

21 Wanneer iemand de vogel voor zijn beurt afschiet of raakt, moet hij zodadelijk een ton bier betalen en een nieuwe vogel oprichten als deze is afgevallen of nagenoeg in stukke geschoten.

22 De nieuwe koning zal terstond met het zilver van de broederschap worden omhangen en dit gedurende de eerste vergadering dragen. Bij avond moet hij het zilver aan de gildemeester ter bewaring overreiken.

23 De koning en koningin zullen vrije kost en verteer genieten. Het staat de koning vrij het zilver met een plaat te verrijken. Wel is hij verplicht het volgende jaar een nieuwe houten vogel op te richten.

24 Degene wie zich dikwijls aan overtredingen schuldig maakt en dit niet wil toegeven, zal uit de broederschap worden verbannen als een dwarsdrijver en onrustige geest tot onnut en tot onwaardigheid van de broederschap.

25 Niemand mag tot gemene last van de broederschap, buiten de vergadering om teren en dit in rekening brengen, tenzij dit tot heil der broederschap strekt,